

Riskanto personu medības draud izgāzties

Iecere, ka bez kompetentu iestāžu atzinuma jaunu uzņēmumu reģistrēšana vai izmaiņu veikšana esošajos vairs nebūs iespējama, radīs vairāk problēmu nekā ieguvumu

Tik skarbi secinājumi skanēja Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdē par sagatavotajiem un Saeimā šodien izskatīšanā nonākušajiem grozījumiem Uzņēmumu reģistra (UR) likumā. Tiem esot nepieciešami grozījumi, lai zem sītienu nenoliktu valsti (UR personā) un arī tās vadību, jo, skrupulozi pildot iecerēto grozījumu prasības, iespējams, nevar reģistrēt ne jaunus subjektus, ne veikt amatpersonu, īpašnieku un juridisko adrešu izmaiņas bez kompetento iestāžu atzinuma, tādējādi uzprasoties uz tiesvedībām. Savukārt, reģistrējot saņemtos pieteikumus, iestādes vadība nonāktu valdošo politiku un iestāžu iznīcinošas kritikas krustugunīs. Tiesību eksperti uzskata, ka piedāvātā redakcija prasās pēc slīpēšanas un pilnveidošanas un nav akceptējama 2017. gada valsts budžeta likumprojektu pavaidošo dokumentu paketē un tā arī nevar valsts makam papildus ģenerēt iecerētos miljonus.

Redz iespējas

DB jau rakstīja: lai cīnītos ar blēžiem, iecerēts UR ieviest risku vadības sistēmu, lai novērtētu īpašnieku un valdes locekļu patieso vēlmi nodarboties ar biznesu. Proti, pašlaik par uzņēmumu valdes locekļiem var kļūt bezpajumtnieki, cietumnieki, lētiņīgi vecāka gadagājuma cilvēki, arī jauņieši vai pat ārzemnieki bez jebkāda nolūka nodarboties ar uzņēmējdarbību, tā nodarot kaitējumu valsts makam nesamaksāto nodokļu veidolā. Latvijā uz pilnvaras pamata var reģistrēt uzņēmumu uz ārvalstnieka vārda vai iecelt viņu

valdē. Latvijā neesot prasības kā, piemēram, Igaunijā, kur vismaz vienu reizi konkrētajam cilvēkam jāparādās valsts iestādē. PVN karuseļu shēmās visbiežāk esot iesaistīti tieši uzņēmumi, kuru amatpersonai vai īpašniekam nemaz nav patiesas vēlmes nodarboties ar biznesu. Minēto iemeslu dēļ arī vajadzīga savdabīga jaunreģistrēto uzņēmumu un to vadītāju aptaujāšana. Turklāt, dodot tiesības UR atteikt reģistrāciju, ja, pārbaudot patiesos nodomus, konstatēs būtiskus riskus. DB iepriekš ziņoja: ja ierakstīšanai komercreģistrā tiks pieteikts fiktīvs uzņēmums, UR informēs Valsts ieņēmumu dienestu (VID), kura negatīvs atzinums var būt iemesls reģistrācijas atteikumam. «UR, izskatot iesniegtos reģistrācijas pieteikumus, būs jāspēj arī identificēt gadījumus, kuros, iespējams, ierakstīšanai tiek pieteikts fiktīvs uzņēmums vai jau reģistrētam uzņēmumam tiek pieteiktas izmaiņas, lai pārkāptu nodokļu normatīvus. Šādās situācijās UR nodos informāciju kompetentajai institūcijai, piemēram, VID, kas sniegs savu atzinumu. Negatīva atzinuma dēļ valsts notāram būs pamats atteikt ierakstu izdarīšanu komercreģistrā,» iecerēto mehānismu skaidroja UR galvenā valsts notāre Guna Paidere. Tādējādi reģistrācijas pieteikuma brīdī zem mikroskopa nonāks tikai tie uzņēmumi un cilvēki, kuru pieteikumos tiks identificēti riska kritēriji. Mērķis ir cēls, bet visu izšķirs praktiskā ieviešana.

Brāķis, ne pusfabrikāts

«Piedāvātais grozījumu pro-

jekts, maigi izsakoties, ir nevis pusfabrikāts, bet gan brāķis, jo UR par riskantajiem pieteikumiem tas prasa informēt kompetentās iestādes. Taču tāds ir ne tikai VID, bet arī Drošības policija, Ekonomisko noziedzumu apkarošanas birojs, Korupcijas novēršanas un apkarošanas utt.,» norādīja Tiesību zinātņu pētniecības institūta valdes priekšsēdētājs, Saeimas deputāts Ringolds Balodis. Viņaprāt, ja Saeima akceptē šo grozījumu redakciju, tad tās korektai izpildei UR ir jāinformē visas kompetentās, nevis tikai kāda viena iestāde. R. Balodis vērs uzmanību, ka šī norma pašreizējā redakcijā apdraud Satversmē (106. pants) noteiktās tiesības uz profesijas izvēles brīvību, jo līdz šim ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Viņaprāt, uz aizdomu pamata nedrīkst apdraudēt fundamentālu Latvijas Satversmē noteikto tiesību.

«Nesaprotu, kā UR vispār taisās identificēt, kurš ir un kurš nav riskants un pēc kādiem kritērijiem, kuru sūtit uz pārbaudēm kompetentajām iestādēm un kuru ne,» retoriski jautāja R. Balodis. To, ka UR, saņemot jebkuru reģistrācijas pieteikumu, jau pārbauda, vai kāda no tajā minētajām personām nav mirusi vai nav atrodama tā dēvētajos melnajos sarakstos, apliecina arī G. Paidere. Proti, tiek pārbaudīts, vai fiziskai personai, kura tiek pieteikta valdes locekļa amatam vai kā dalībniece, ar tiesas lēmumu nav atņemtas tiesības ieņemt noteiktus amatus. Pašlaik aizliegums nodarboties

FOTO - RITVARS SKOJA, DIENAS BUSINESS

„Izskatot iesniegtos reģistrācijas pieteikumus, Uzņēmumu reģistram būs jāspēj arī identificēt gadījumus, kuros, iespējams, ierakstīšanai tiek pieteikts fiktīvs uzņēmums vai jau reģistrētam uzņēmumam tiek pieteiktas izmaiņas, lai pārkāptu nodokļu normatīvus. Šādās situācijās Uzņēmumu reģistrs nodos informāciju kompetentajai institūcijai, piemēram, Valsts ieņēmumu dienestam. Negatīva atzinuma dēļ valsts notāram būs pamats atteikt ierakstu komercreģistrā,

Guna Paidere, Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāre

ar visu veidu komercdarbību piemērots 575 personām, aizliegums nodarboties ar noteiktu veidu komercdarbību – 114 personām, savukārt liegums ieņemt amatus noteikts 5999 personām. Tāpat tiek pārbaudīts, vai šie cilvēki nav ietverti publiski nepieejamā VID riska personu sarakstā, kurā pašlaik ietvertas 11 476 personas. Attiecībā uz pieteikto juridisko adresi UR pārbauda, vai tāda ir atrodama Valsts adrešu reģistrā un vai šajā adresē esošā nekustamā īpašuma īpašnieks (ja vien nav uzņēmuma īpašnieks) ir sniedzis piekrišanu juridiskas personas reģistrācijai. G. Paidere arī piebilst, ka reģistrācija nav iespējama tā dēvētajās VID noteiktajās riska adresēs – tādas pašlaik ir 186. Vairāki DB aptaujātie uzņēmēji atzina, ka neesot skaidrs, pēc kādām pazīmēm var noteikt, kurš grib reģistrēt fiktīvu uzņēmumu, lai piedalītos nodokļu krāpšanas shēmās. Proti, jau pašlaik taču esot visādu veidu melnie fizisku personu, adrešu un juridisku personu saraksti, savukārt, liedot kādām personām kaut ko reģistrēt UR, ir jautājums, kurš dosies uz tiesu un negatīva lēmuma gadījumā maksās kompensācijas. Viens no komerciesību ekspertiem vērsa uzmanību uz to, ka šie

grozījumi nozīmē, ka visi līdzšinējie drošības filtri nespēj pildīt savas funkcijas un daļēji ir izgāzušies.

Slazds visiem

Savukārt jurists Kalvis Vītoliņš uzskata, ka tas ir slazds visiem, jo godprātīgs uzņēmējs nevarēs nomainīt valdes locekli, kurš rīkojies negodprātīgi vai pat prettiesiski, jo pieteikums par izmaiņām tiks apturēts riska filtrā. «Tādējādi ļaujot negodprātīgam valdes loceklim turpināt «rīkoties» ar uzņēmēja mantu,» norādīja K. Vītoliņš. Viņš gan vērsa uzmanību, ka labumu jaunie vedums varētu radīt tikai tad, ja tas ļautu izvairīties no negodprātīgu cilvēku iecelšanas valdē. Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāve Agnese Garda norādīja, ka šajā riska filtrā var iekrist arī godprātīgi uzņēmēji, bet reģistrācijas termiņa pagarinājums investoriem varētu būt signāls, ka tālāk sadarboties ir bīstami. «Kurā normatīvajā aktā ir noteikts, ka UR drīkst atteikt reģistrāciju tikai tāpēc, ka kādam VID vai citā kompetentā iestādē ir šaubas par īpašnieka vai valdes locekļa vēlmi vai spējām nodarboties ar biznesu? Vai tas nozīmēs, ka elektroniskās reģistrācijas sistēmu

UR vairs nevar izmantot, jo tā nedod nekādu iespēju secināt, vai persona, kura sevi identificē e-vidē, ir tā pati, kas ir realitātē, un vai tās vēlmes nodarboties ar biznesu ir patiesas un pamatotas? Un ko darīsim ar ārzemniekiem – visus uzskatīsim par riskantajiem vai tomēr ne? Cik investīciju projektu tādēļ iesecen Latvijai?» jautājumu ber R. Balodis. Savukārt K. Vītoliņš atzīst, ka ārvalstu, it īpaši ārpus Eiropas Savienības, cilvēku piesaistīšanu valdē uzskata par riskantu lietu un investīciju piesaistīšanas apdraudējumu, bet termiņa pagarinājums, galvenokārt situācijās, kad runa ir par uzņēmuma glābšanas salmiņu, var radīt zaudējumus.

Svešs dārziņš

«PVN izkrāpšana notiek, un tajā ir iesaistīti uzņēmumi, kuri ir izgājuši VID riska kontroli pirms reģistrācijas PVN maksātāju reģistrā, tātad krāpnieku ķeršanā šaurās vietas jāmeklē VID, kura pārziņā ir šis reģistrs,» uzsver R. Balodis. Toties K. Vītoliņš atgādina, ka PVN maksātāja numurus piešķir VID un PVN var nozagt tikai tie, kuri ir PVN maksātāju reģistrā, un iekļūšanu tajā UR nevar ietekmēt.

Māris Ķirsons

RIX

STARPTAUTISKĀ LIDOSTA "RĪGA"

VAS "STARPTAUTISKĀ LIDOSTA "RĪGA" (VRN 40003028055),
adrese: Lidosta "Rīga" 10/1, Mārupes novads, LV-1053,
T: 67207135, F: 67211767, www.riga-airport.com,

izsludina atklātu konkursu

„TRAKTORA IEGĀDE FINANŠU LĪZINGĀ UZ 7 GADIEM”

(Identifikācijas Nr. AK-16/366).

Piedāvājumi jāiesniedz līdz 2016. gada 1. novembrim plkst. 10.30 starptautiskās lidostas "Rīga" administrācijas ēkas 6.stāvā, 609. kab. **Iesniedzot piedāvājumu personiski, personas identifikācijai caurlaides saņemšanai derīga tikai personas apliecība (eID) vai pase.**

Kontaktpersona: Iepirkumu nodaļas vecākā juriste Dace Vignere
T: 67207919, e-pasta adrese: D.Vignere@riga-airport.com

Konkursa nolikums publicēts starptautiskās lidostas „Rīga” mājas lapā: <http://www.riga-airport.com/lv/main/partneriem/iepirkumi-un-komerckonkursi/izsludinatie-iepirkumi/atklati-konkursi>